

DEMİR -ÇELİK

SEKTÖR RAPORU

2021 EYLÜL

ALİAĞA TİCARET ODASI

HAZIRLAYAN:ÖZGE ÇELİK

Demir Çelik Sektörü Giriş

Demir, dünya yüzeyinde en yaygın dördüncü mineral ve yer kabuğunda en çok bulunan metaldir. Çelik ise demir- demir cevherinden oksijen ve diğer safsızlıkların uzaklaştırılmasıyla yapılır. Çelik, %2'den az karbon ve %1'den az manganez ve az miktarda silikon, fosfor, kükürt ve oksijen içeren bir demir ve karbon alaşımıdır.

Demir-Çelik, dünyanın en önemli mühendislik ve inşaat malzemesidir. Hayatımızın her alanında kullanılmaktadır; arabalarda ve inşaat ürünlerinde, buzdolaplarında ve çamaşır makinelerinde, kargo gemilerinde ve cerrahi neşterlerde. Mülk kaybı olmadan tekrar tekrar geri dönüştürülebilir.

Demir -çelik sektörü 100'ün üzerinde sektörü de yatay ve dikey ilgilendirmektedir ayrıca ülkemizin sanayileşmesinde stratejik bir öneme sahiptir. Ayrıca, 50 bin kişiye doğrudan istihdam sağlayan sektörün, yatay ve dikey ilişkili olduğu diğer iş kolları ve faaliyet zincirleri dikkate alındığında, yaklaşık 350 bin kişiye istihdam sağlamakta olduğu tahmin edilmektedir.

Demir-Çelik Sektörünün Türkiye'deki Kronolojisi ve Genel Durumu

17 Mart 1926'da çıkarılan 'Demir ve Çelik Sanayinin Kurulmasına Dair Yasa' ile Türkiye' de demir çelik üretimine yönelik ilk resmi adım atılmıştır. Bu kapsamda, savunma sanayinin ihtiyacına yönelik olarak 1928 yılında Kırıkkale'de Makina Ve Kimya Endüstrisi Kurumu (MKE) kurulmuştur. Kurum, 1932 yılında faaliyete geçmiştir. 1934 yılında yürürlüğe giren kalkınma planı doğrultusunda, ülkede sanayi ve ekonomik anlamda kalkınmada öncelikli sektörlerden biri olarak demir çelik sektörü belirlenmiş ve sektöre yönelik yatırım planları hazırlanmıştır. 1937 yılında ülkemizin uzun demir çelik ürün üreten ilk entegre tesisi Karabük Demir Çelik Fabrikası (KARDEMİR) kurulmaya başlanmıştır. Burada ilk uzun ürün üretimi 1939 yılında gerçekleştirilmiştir. 1959 yılında Sanayi Bakanlığı öncülüğünde Karadeniz Ereğli Bölgesi'ne, ülkenin yassı ürün ihtiyacını karşılaması için büyük bir demir çelik fabrikası kurulmasına karar verilmiştir. 1960 yılında başlayan inşaat ve montaj çalışmaları 42 ayda tamamlanmış ve 1965 yılında tesislerde üretim başlamıştır.

Sektöre özel kesim yatırımcıların ilk girişi 1958 yılında İzmir ve İstanbul'da yapılan yatırımlarla gerçekleştirilmiştir. İzmir'deki METAŞ ve İstanbul'daki ELEKTROFER firmaları, kurdukları elektrik ark ocaklı tesislerinde 1961 yılında üretime başlamışlardır. 1970 yılında İskenderun Bölgesi'nde yapımına başlanan demir çelik Fabrikaları, 1975 yılında ilk entegre tesis olan İskenderun Demir Çelik Fabrikaları (İSDEMİR) faaliyete geçmiştir. 1980'li yıllardan itibaren ülkemizde yeni üretim tesislerinin kurulması için özel sektör yatırımcılarına verilen teşvik ve destekler sonucunda sektör, büyük bir gelişme göstermiştir. Bu sayede sektörün yıllık ham çelik üretim kapasitesi 4 milyon 200 bin tona ulaşmıştır. 1993 yılında Türkiye, 11,5 milyon ton ile dünyanın 15. büyük çelik üreticisi konumuna ulaşmıştır.

Avrupa Kömür Çelik Topluluğu ile çelik ticaretine uygulanan gümrük vergisi kaldırılması amacıyla Serbest Ticaret Anlaşması 1996 yılında imzalandı. Böylece ülkemiz ile AB arasındaki ticaret hacmi büyük oranda artmıştır. 2002 yılında Türkiye, dünya çelik üretiminde 13'üncü sıraya yükselerek, büyük bir başarı sağladı. 2013 yılında Türk demir

çelik sektörü yaklaşık 35 milyon ton ham çelik üretimi ve 17 milyon dolarlık ihracat miktarına ulaşarak Avrupa'daki çelik üreticileri arasında Almanya'dan sonra 2. sırada yerini aldı.

Dünya çelik sektörü, ABD Başkanı Trump'ın 2018 yılının mart ayından itibaren çelik ürünleri ithalatına ek vergi uygulamaya başlaması sonrasında, Avrupa Birliği başta olmak üzere, küresel piyasalarda artarak devam eden korumacılık önlemlerinin etkisi altında kalmıştır. Bu durumda Türk çelik sektörü, en önemli pazarlarında karşılaştığı kısıtlayıcı koruma politikalarının etkisiyle, en çok üretim kaybı yaşayan ülkelerden biri olmuştur. Özellikle ABD'nin 2018 yılının Ağustos ayında Türkiye'ye yönelik koruma tedbiri vergilerini %25'ten %50'ye çıkarması ve Türkiye'ye karşı finansal sıkıntılar yaratabilecek eylemlere girişilmesi sonrasında çok sayıda çelik tüketicisini ve sektörü olumsuz yönde etkilemesi sebebiyle, yurtiçi çelik tüketimi gerilemiştir. Bu durumun Türk çelik sektörü üzerinde ihracat ve üretim açısından sebep olduğu olumsuz etkiler, 2019 yılında da devam etmiştir.

Rekabetçi fiyatlar ve etkili pazarlama stratejileri sayesinde Türk çelik üreticileri Dünya'nın dört bir yanına ihracat gerçekleştirmektedirler. Türkiye'nin 2020 yılında ana ihracat pazarı miktarda %18,7 düşüğe rağmen 5,8 milyon ile Avrupa Birliği'dir. Türk çeliği için bir diğer önemli ihracat pazarı olan Ortadoğu bölgesine yapılan ihracat 2020 yılında %0,2 artışla 4,8 milyon tona yükselmiştir. Diğer yandan, Türkiye'nin Kuzey Amerika'ya olan çelik ihracatı 2020 yılında %53,2 artarken, Kuzey Afrika ve Latin Amerika bölgelerine olan ihracatı sırasıyla %11,8 ve %3,1 düşüş kaydetmiştir.

2020 Yılı Türkiye İhracatı Sektör Tablosu		
Sektör	İhracat(\$)	Toplam İhracat İçindeki Payı(%)
Otomotiv	25,5 milyar\$	%15,1
Kimya	18,3 milyar\$	%10,8
Tekstil	17,1 milyar\$	%10,1
Demir Çelik	12,6 milyar\$	%7,4
Elektronik	11,1 milyar\$	%6,5

Kaynak:Çelik İhracatçıları Birliği

Geldiğimiz noktada Türkiye'nin ham çelik üretimi, 2021 yılının Haziran ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %17,9 oranında artışla 3,4 milyon ton oldu. Ocak-Haziran döneminde ise Türkiye, 2020 yılının aynı dönemine göre %20,6 artışla **19,7 milyon ton ham çelik üretimi ile dünya ham çelik üretiminde 8. sırada yer aldı.** 2021 yılının Haziran ayında nihai mamul tüketimi ise geçen yılın ayına kıyasla %1,5 oranında artışla 2,5 milyon ton oldu. 2020 yılının ilk altı ayında 13,4 milyon ton nihai mamul tüketilirken, 2021 yılının aynı dönemine göre %29,4 oranında artışla **17,4 milyon ton çelik tüketimi** gerçekleşti.

Türk çelik sektörü 2021 yılının ilk altı ayını üretim ve ihracatta ciddi artışla tamamladı. Ancak buna rağmen ihracattaki artış ithalattaki artışın gerisinde kaldı. Yılın ilk altı ayında ithalattaki değer artışı %80,2 seviyesine ulaşırken, ihracatın değer artışı yaklaşık 15 puan daha düşük olarak %64,9 seviyesinde kaldı. 2020 yılında pandeminin etkisiyle gerileyen çelik tüketiminde 2021 yılının ilk yarısında gerçekleşen %14,4 oranındaki artış, küresel piyasalarda çelik ürünleri fiyatlarında da ciddi artışlara yol açtı. Çelik ithalatındaki yüksek oranlı artış, ihracatın ithalatı karşılama oranını düşürdü. Buna göre 2020 yılında %110,1 olan karşılama oranı %100,8 seviyesine geriledi.

İkinci yarı itibariyle üretim, tüketim ve dış ticaret dengelerinin kademeli bir şekilde oturmaya başlayacağı, yeni kapasitelerin devreye girmesiyle, yassı ürünlerde üretim fazlasının oluşacağı ve bu durumun yalnızca ihracat açısından değil, ithal ikamesi açısından da ilave imkânlar sağlayacağı, yıl sonu itibariyle ülkemiz çelik sektörünün, Türkiye'nin cari işlemler açığının kapatılmasına olan katkısının artış göstereceği beklenmektedir.

ÜRÜN GRUBUNA GÖRE TÜRKİYE ÇELİK İHRACATI - 2020

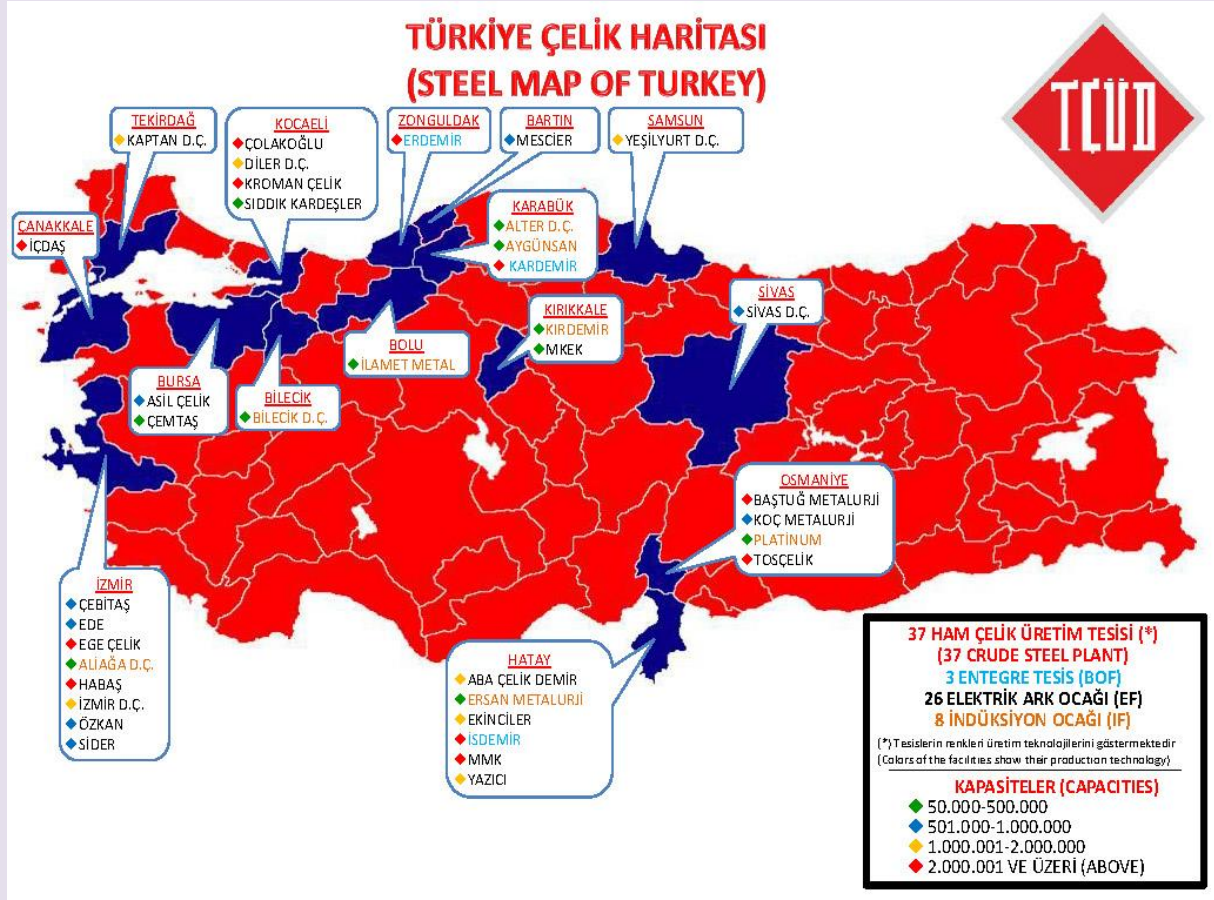
TOPLAM:20.344 (1000 TON)

ÜRÜN GRUBU	YÜZDE
UZUN	%51
YASSI	%28
BORU	%10
KÜTÜK&SLAB	%4
DİĞERLERİ	%8

Türk Çelik Sektöründe Faaliyet Gösteren Firmalar ve Özellikleri

2021 yılı itibariyle çelik sektöründe faaliyet gösteren 37 tesisin 11 tanesinin ham çelik üretim kapasitesi 2 milyon ton ve üzerinde, 7 tanesinin kapasitesi 1-2 milyon ton

arasında, 8 tanesinin kapasitesi, 500 bin ton-1 milyon ton arasında ve 11 tanesinin kapasitesi 50 bin ton - 500 bin ton arasındadır.

Kaynak: Türkiye Çelik Üreticileri Derneği

TÜRKİYE’NİN DIŞ TİCARETİ

1) İHRACAT

Çelik ürünleri ihracatı, 2021 yılının ilk altı ayında, 2020 yılının aynı dönemine göre miktarda %17,1 artışla 9,2 milyon ton, değerinde ise %64,9 artışla 6,7 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Türkiye’nin Demir-Çelik İhracatı (Bin \$)

GTİP	ÜRÜN ADI	2018	2019	2020
7214	Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar ve çubuklar, dövülmüş, sıcak haddelenmiş, sıcak çekilmişten daha fazla işlenmemiş	3.363.334	2.798.917	2.568.787

7208	Genişliği >= 600 mm olan demir veya alaşımsız çelikten yassı haddelenmiş ürünler, sıcak haddelenmiş, kaplanmamış	2.395.975	1.773.789	1.398.467
7210	Genişliği >= 600 mm olan demir veya alaşımsız çelikten yassı haddelenmiş ürünler, sıcak haddelenmiş veya soğuk haddelenmiş	1.007.628	994,113	1.171.223
7216	Demir veya alaşımsız çelikten aılar, Őekiller ve kesitler,	1.116.506	1.072.171	1.006.329
7213	Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar ve çubuklar, sıcak haddelenmiş, düzensiz sarılmış kangallar halinde	1.030.313	922.496	578.733
7308	Yapılar ve yapıların parçaları "rneğin, köprüler ve köprü bölümleri, kilitli kapılar, kuleler	1.213.400	1.377.381	1.406.207
7306	Tüpler, borular ve içi boş profiler "rneğin, açık dikiş veya kaynaklı, perçinlenmiş veya benzer Şekilde kapatılmış	1.266.626	1.124.429	1.007.657
7326	Demir veya çelikten eşya (dökme eşya hariç)	857.224	789.903	727.880
7318	Vidalar, cıvatalar, somunlar, ko vidaları, vidalı kancalar, perçinler, kamalılar, kopilyalar, pullar, dahil	470,141	487.336	446.478
7321	Sobalar, ocaklar, ızgaralar, ocaklar, dahil. merkezi ısıtma, barbekü için yardımcı kazanları olanlar,	352.252	427,109	436.708

Kaynak:Trademap

lkelere Göre Demir-elik İhracatımız (İlk 10 lke, Bin \$)

İTHALATÇI ÜLKELER	2019	2020	Türkiye İhracatındaki Payı(%)
İSRAİL	761.334	727.431	8.3
İTALYA	861.477	661.413	7.5

İSPANYA	649.461	535.476	6.1
YEMEN	480.706	404.218	4.6
MISIR	456.817	381.820	4.3
IRAK	247.086	314.850	3.6
BELÇİKA	225,122	30.024	3.4
ABD	106.435	290.659	3.3
FAS	330.240	290.626	3.3
ÇİN	101,123	267.595	3

Kaynak: Trademap

2) İTHALAT

Demir Çelik ürünleri ithalatı 2021 yılının ilk altı aylık döneminde , miktarda %35,3 artışla 8,2 milyon ton, değerinde % 80,2 artışla 6,6 milyar dolar seviyesine yükseldi.

Türkiye'nin Demir-Çelik İhracatı (Bin \$)

GTİP	ÜRÜN ADI	2018	2019	2020
7204	Demirli atık ve hurda; demir veya çelikten Yeniden eritilecek hurda demir külçeler (cüruf, ölçek hariç	7.137.092	5.604.695	6.240,632
7208	Genişliği >= 600 mm olan demir veya alaşımsız çelikten yassı haddelenmiş ürünler, sıcak haddelenmiş, kaplanmamış	2.349.900	2.352.221	2.039.029
7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamul ürünler	2.521.327	1.582.525	1.580,942

7225	Paslanmaz dışındaki alaşımlı çelikten, >= 600 mm genişliğinde yassı haddelenmiş ürünler, sıcak haddelenmiş	1.270.793	1.044.793	1.055.975
7219	>= 600 mm genişliğinde, sıcak haddelenmiş veya soğuk haddelenmiş paslanmaz çelikten yassı haddelenmiş ürünler	1.036.496	949.356	963,144
7326	Demir veya çelikten eşya (dökme eşya hariç)	756.859	854.981	622.434
7318	Vidalar, civatalar, somunlar, koç vidaları, vidalı kancalar, perçinler, kamalılar, kopilyalar, pullar, dahil.	552.978	492.648	454.229
7304	Demir veya çelikten dikişsiz borular, borular ve içi boş profiller (dökme demirden mamuller hariç)	342.397	319.074	310.899
7308	Yapılar ve yapıların parçaları "örneğin, köprüler ve köprü bölümleri, kilitli kapılar, kuleler,	192.223	109.786	221.419
7307	Demir veya çelikten boru veya boru bağlantı parçaları "örneğin kaplinler, dirsekler, manşonlar"	152.483	161.256	189.792

Kaynak: Trademap

Ülkelere Göre Demir-Çelik İthalatımız (İlk 10 Ülke, Bin \$)

İhracatçı Ülkeler	2019	2020	Türkiye İthalatındaki Payı
1.RUSYA	3,182,932	2,670,199	17.7
2.ABD	1,186,834	1,262,238	8.4
3.UKRAYNA	815,196	1,079,135	7.1
4.HOLLANDA	1,019,642	1,063,055	7
5.KORE CUMHURİYETİ	834,417	876,782	5.8

6.BİRLEŞİK KRALLIK	822,042	808,344	5.4
7.BELÇİKA	655,053	738,937	4.9
8.ALMANYA	872,954	714,312	4.7
9.FRANSA	810,191	691,421	4.6
10.ÇİN	445,645	552,392	3.7

Kaynak: Trademap

